

Kommunal- og regionaldepartementet
Bolig- og bygningsavdelingen
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.
05/2258-1 GAH

Deres dato

Vår ref.
GM

Vår dato
2005-11-14

Høring: NOU 2005:12 Mer effektiv bygningslovgivning II

1. Innledning

Norsk Heiskontroll vil i denne høringsuttalelsen behandle de deler av forslaget til ny lov som berører tekniske installasjoner og da spesielt heiser, rulletrapper og rullende fortau. Vi er opptatt av at den nye loven skal bidra til at vi i Norge fortsatt har heiser, rulletrapper og rullende fortau som er sikre i bruk, og at antall ulykker ikke øker i fremtiden.

2. Kort om Norsk Heiskontroll (NHK)

NHK er et uavhengig kontrollorgan som utfører sikkerhetskontroll av bl.a. heiser, rulletrapper og rullende fortau. NHK ble opprettet 1. august 1987 og har i dag 41 ansatte.

Med endringen av plan- og bygningsloven 20. juni 1986 og de reviderte byggeforskriftene som trådte i kraft 1. juli 1987, ble det gitt hjemmel for at heisanlegg i bygninger skal gjennomgå periodisk sikkerhetskontroll. Tidligere avgjorde den enkelte kommune om slike installasjoner skulle gjennomgå sikkerhetskontroll. Spørsmål om tvungen sikkerhetskontroll for heiser i hele landet, ble diskutert i fagkretser og var gjenstand for flere utredninger før lov og forskrift ble endret.

Daværende Kommunal- og arbeidsdepartement ga 29. juli 1987 NHK bemyndigelse til å utføre landsomfattende sikkerhetskontroll av heiser, rulletrapper, rullende fortau. På denne måten ble eiere av heisanlegg i hele landet sikret slik kontroll til samme pris.

Per dato utfører NHK periodisk sikkerhetskontroll i alle landes kommuner bortsett fra Oslo som har egen kommunal heiskontrollordning (Oslo Heiskontroll). NHK har i dag kontrollansvar for ca 25 000 installasjoner. Etter hver kontroll sender NHK tilstandsrapport og faktura til heiseier. Kommunen får beskjed om uregelmessigheter ved anlegg.

3. Kap 25 Tilsyn

NHK har etter at byggesaksreformen ble vedtatt i 1995, sett mange eksempler på at heiser tas i bruk uten at de oppfyller gjeldende lov- og forskriftskrav. I noen tilfeller kan de ha alvorlige mangler. Dessuten hender det at heiser påsettes CE-merke uten at vilkårene i Heisdirektivet for å kunne gjøre dette, er oppfylt.

For kommunen er det ikke mulig å se ut fra de kontrollerklæringer som foretakene sender inn, om anleggene tilfredsstillende gjeldene krav. Derfor er vi enig i komiteens anbefaling om at kommunen prioriterer tilsyn.

Vi støtter derfor innføringen av § 25-1 og § 25-2.

Område 1	Område 2	Område 3	Område 4	Område 5	Område 6
Postboks 1143 8001 BODØ	Postboks 1878 Lade 7002 TRONDHEIM	Fabrikkgaten 5 Solheimsviken 5059 BERGEN	Postboks 2516 Kjørbekk 3702 SKIEN	Postboks 529 2304 HAMAR	Postboks 4017 Ullevål Stadion 0806 OSLO
Tlf. 75 58 00 20	Tlf. 73 50 44 14	Tlf. 55 29 79 01	Tlf. 35 91 30 60	Tlf. 62 52 73 88	Tlf. 22 18 45 80

4. § 29-2 Krav til brukbarhet og forsvarlighet

Utvalget har gitt en utførlig behandling av tilgjengelighet – universell utforming i kapittel 23.

Heisdirektivet som er innført i norsk rett, inneholder bestemmelser om tilgjengelighet. I tilknytning til dette direktivet er det utarbeidet en harmonisert standard, NS-EN 81-70, som stiller krav til heiser for å sikre tilgjengelighet for personer, inklusive funksjonshemmede personer.

Vi vil også gjøre oppmerksom på at ISO TC 59/SC 13 har kommet langt i arbeidet med å utarbeide en standard for tilgjengelighet. Ekspertene fra mange europeiske land deltar i arbeidet, og i Norge er det etablert en komité for å ivareta nasjonale interesser.

De kravene som stilles i dagens forskrift, er lite fremtidsrettet når det gjelder krav til heis i bygninger og anlegg. Europaparlamentet anbefalte allerede i 1995 følgende (teksten er oversatt fra engelsk av oss):

”Med hensyn til funksjonshemmedes adgang til heisstoler, oppfordrer Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen medlemsstatene til å treffe alle nasjonale tiltak som er nødvendig, for å sikre at funksjonshemmede, og da særlig funksjonshemmede som bruker rullestol, kan få adgang til alle etasjer i eksisterende og nye bygninger. De nasjonale myndighetene skal anbefale løsninger i alle nye bygninger slik at funksjonshemmede i rullestol kan ha adgang til minst en heis. Denne heisen skal oppfylle alle krav til slik bruk (dimensjoner, betjeningsanordningers plassering osv).”
(Ref. OJ L 213, 07/09/1995 P. 0032)

Dagens forskrifter (TEK) er mangelfulle i forhold til en slik målsetting. Dette fører til at det i Norge går sent med å møte de krav som er nevnt ovenfor. NHK har derfor gjerne sett at utvalget hadde påpekt viktigheten av å ha forskrifter som strekker seg etter de anbefalinger Europaparlamentet m.fl. gir for bruk av heis i bygninger.

Selve formuleringen brukt i forslaget til § 29-2 har vi ikke kommentarer til.

§ 29-5 Tekniske installasjoner

Forslaget til § 29-5 *Tekniske installasjoner* er som påpekt av utvalget, delvis ny og delvis en videreføring av § 106 *Bygningstekniske installasjoner* i gjeldende lov.

Utvalget antar at kravene om sikkerhetskontroll etc. i driftsfasen i sin helhet kan overføres til forskrift. Derfor er nåværende bestemmelse § 106 a *Heis, rulletrapp og rullende fortau* foreslått sløyfet i den nye loven. På side 354 i utredningen sier utvalget at heis, rulletrapp og rullende fortau reguleres av forslaget til § 29-5. Utvalget finner derfor nåværende 106 a overflødig, men påpeker at ”høringen antas å belyse om det likevel er behov for bestemmelsen, herunder sikkerhetskontroll i driftsfasen.”

Vi regner med at utvalget ikke har vurdert behovet for sikkerhetskontroll som sådan. I denne forbindelse er det grunn til å påpeke at i alle europeiske land har myndighetene krav om at det skal utføres driftskontroll eller tilstandskontroll av heiser og lignende. Dette er regler som styres på nasjonalt nivå, men bestemmelsene er tilpasset det europeiske regelverk slik at det ikke oppstår unødige handelshindringer.

På side 345 i utredningen opplyser utvalget at nåværende § 106 a nr 2 andre ledd første punktum om at ”kommunen kan føre sikkerhetskontroll med anlegget når dette er i drift” representerer et

brudd med forflytningen av kontrollansvaret i reformen vedtatt i 1995 der kommunen ikke lenger skal ha kontrollansvar.

Utvalget påpeker at kommunen kun skal føre tilsyn og at det ikke er i tråd med gjeldende lov at kommunen påtar seg kontrolloppgaver. Dermed antyder utvalget at ansvaret for sikkerhetskontroll ikke kan ligge hos kommunen. Siden utvalget ikke har sagt noe om hvorledes tilstandskontroll for tekniske installasjoner skal ivaretas, føler vi at sikkerhetskontroll av heiser og lignende blir hengende i luften dersom § 106 a sløyfes.

Vi er klar over at kommunen under behandlingen av en byggesak, skal føre tilsyn og overlate kontrollansvaret til andre aktører. Det kan likevel ikke være noe i veien for at kommunen har kontrollansvar etter at byggesaken er avsluttet, dvs. når ferdigattest er utstedt. Siden kommunen da ikke lenger skal føre tilsyn, vil det ikke være noen "konflikt" i at kommunen er ansvarlig for kontroll i driftsfasen, herunder sikkerhetskontroll av for eksempel heiser, rulletrapper og rullende fortau.

Etter vårt syn bør derfor dagens ordning som eiere av løfteinnretninger og kommunene gjennomgående er godt fornøyd med, videreføres. Heiser, rulletrapper og rullende fortau er søknadspiktig etter plan- og bygningsloven med forskrifter. Av den grunn er det en fordel at sikkerhetskontroll av løfteinnretninger følges opp av bygningsmyndighetene.

Vi vil derfor strekt anbefale at sikkerhetskontroll av heiser, rulletrapper og rullende fortau hjemles i den nye plan- og bygningsloven. Nedenfor er vist vårt forslag til revidert § 29-5 *Tekniske installasjoner* og ny § 29-5a *Heis, rulletrapp og rullende fortau*.

Forslag til revidert § 29-5 og ny § 29-5a

Tilføyelser er understreket, mens ord som er foreslått strøket, er gjennomstrøket.

§ 29-5 Tekniske installasjoner

Tekniske installasjoner skal prosjekteres og utføres slik at de gir de ytelser som er forutsatt og tåler de indre og ytre belastninger som normalt forekommer. Kravene i § 29-3 første ledd gjelder tilsvarende.

Tekniske installasjoner skal installeres, drives og vedlikeholdes slik at krav til forsvarlig helse, sikkerhet og miljø, herunder energi, i eller i medhold av loven blir oppfylt. Eieren av anlegget skal sørge for at det føres tilsyn, og for at nødvendig vedlikehold og reparasjon blir foretatt av fagkyndig personell.

Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om anleggsinstallasjon, om ettersyn, sikkerhetskontroll og reparasjon for installasjoner som er i drift, om kvalifikasjonskrav til ansvarlig søker/prosjekterende, ansvarlig utførende og tilsyns- og kontrollpersonell og om anleggseierens plikter.

Er slikt anlegg som nevnt under andre foregående ledd, etter kommunens skjønn til ulempe for omgivelsene, kan kommunen pålegge eieren å treffe de nødvendige tiltak. Når særlige forhold gjør det rimelig, kan det bestemmes at utgiftene til tiltak som nevnt, helt eller delvis skal bæres av eier av annen eiendom som er årsak til at pålegget er gitt.

Har anlegget tillatelse etter forurensningsloven, gjelder reglene i forurensningsloven i stedet for bestemmelsene i første ledd.

Nabo kan ikke sette seg imot at skorstein som støter inntil hans eiendom, festes til vegg eller tak på denne, eller at atkomst til skorstein skjer over taket.

Erstatning og kompensasjon for utgifter fastsettes ved skjønn.

Bestemmelsen gjelder tilsvarende i forhold til bestående byggverk.

§ 29-5a Heis, rulletrapp og rullende fortau

Kommunen kan føre sikkerhetskontroll med anlegget når dette er i drift. Slik kontroll kan også føres av departementet eller den det bemyndiger.

En kommune som ikke selv har tilsatt fagkyndig personell for behandling av søknad om anleggstillatelse, for kontroll av anleggsarbeidet eller for kontroll med anlegg som er i drift, skal nytte fagkyndig bistand. Utgifter til slik bistand kan kreves dekket hos anleggseier.

Departementet kan ved forskrift gi bestemmelser om

- a) krav til sikring av anlegget for å hindre skade på eiendom
- b) at bygning eller andre varige konstruksjoner og anlegg av særlig art eller høyde skal planlegges og oppføres med heis for å sikre hensiktsmessig kommunikasjonsveier og
- c) at de bestemmelser som gjelder for heis, rulletrapp og rullende fortau helt eller delvis skal gjelde også for andre permanente løfteinnretninger.

Med hilsen
Norsk Heiskontroll

Guttorm Megård
Adm. direktør/ dr. ing.